

CSAKAZÉRTIS BOLDOGSÁG, KÍSÉRLET A MIINDEN BÁNAT ELLEN

[DOI 10.35402/kek.2020.1.9](https://doi.org/10.35402/kek.2020.1.9)

„A figurák – fények – árnyékok – színek – vonalak a szép emberarcok, az istennők, moirák végételen, időt gombolyító gubancaiból születnek... Budapest fényeiben József Attila okos szép szemével találkozom... Párizs zajos kiskocsmájában François Villon boldog-balga társaival borozgatok... London útjain Samuel Beckett magányából született Pozzo and Estragon urak szélel-bélelt árnyékként suhannak... Parkokban üldögélek: az istenek földjén Görögországban egészen otthon érzem magam... Zeus fia Tantalos hajnalonként a tenger hullámain halászik – de hétvégeken feszes farmernadrágban lányokra vadászik. Lilly fehérben álmodozik – purple petunium, asszonyleány, kávéház teraszán libben... Iris, Demeter istenszszonyai... fürkésző szemük... „fogaidon a tündér nevetés” – messze tekint...”

Ellinidha

„My passion is painting, visualise what I see in people who walk on the streets, in the park playing with their children or studying in libraries. I try to look inside the human spirit, find what's nice and good. Look for hope and beauty. The majority of my paintings are about women. Whatever they are or what you see in them, we are all quest-visitor on this earth. I believe in panvitalism, which translates into the different sorts of material I use and different forms of arts. But they all are about life and it's beauty. I hope You like my paintings, I wish they give the same to you as they do to the people who have them hanging on the walls in their living spaces, offices or other places as they do to me while painting them, which is joy, hapiness hope and faith and above all, believe in people”.

Ellinidha

Ellinidha spirituális portretista... Alakjai – akár események szereplői, akár (s jobbára) portrék hangnemében közöttünk lézengő figuratív történései – legtöbbször lebegő függésben élnek valamely környezettől, de majdhogynem mindig szituatívan vannak jelen. Keretezett függésmódok ezek, gesztuspoétikai megoldások vagy kísérletek: kallódó lelkei, röppenő asszonyai, libbenő múzsái, bohócosan lenge krapekocskái valamely örök kapcsolatkeresés

tónusai és tétovaságai egyúttal, bárha portréknak festenek első pillantásra.

A budapesti Próféta Galériában most nyíló kiállítás épít is erre a tónusra: *Szubjektív portré(k)* címmel mintha csakis arculatok formájában alkotná meg Ellinidha önnön nézőpontját, alkotói látképét, kapcsolatközösségi színterét. Lehet persze távolabbról is illatolni, vagy közelebből is mustrálni a látványhatárokat. Piros (akivel – mit tagadjam –, immár három és fél évtizedes barátság, társiasság köt, amiért azután „művészeti” normarendben nemigen tudnám „objektívan” elhelyezni), s akivel többször próbáltuk közösen is földérinteni, milyen személyes kötődésben van azokkal a mosolyszürke fuvalmakkal, kékes-vöröses széljárásokkal és újabb időkben a kiegyensúlyozott napsárgákkal, melyek keretezik, fölvezetik, étvágykeltően áthangelik, vagy kontrasztosan mintegy dekomponálják ecset-színeinek alkalmi alaptónusát..., a „miért?” kérdésre mindig mesékkel felelt, mindegyre szituációkhoz, hasonlatokhoz, illanó impressziókhoz kapcsolta figuráinak milyenségét. Ezek a sokszor hölgy-tünetmények, leány-lények, olykor foltonfoltok, máskor ki- vagy elhajladozók, megint máskor egymásra is csak merőlegesek, érintésekben is már csak esetlegesek vagy kihívások..., meg fura kis fickói, akik valahol Banga Ferenc grafikai szöszölései és Gulácsy Lajos forralt teveledel-színű szecessziós légkörei által behatároltak, talán színvilágukban is őriznek valamiféle elbomló-elkődő megengedőséget, méltányosságot igénylő és megértést szomjazó kivétellességet. Korai alakjai ezt a sajátos (Ernst Barlach-féle titokzatos) prófétai elhivatottságot tükrözték, mára már a spanyol vagy görög nőknön, amsterdami buddhistákon, magyar falusi lelkeken túl sokkal teljesebb világokba kíváncsiskodik. Ugyanakkor figurái rejtett pajkossággal vagy föl nem oldott titkos feszültségekkel teliek, mintha mindig függenek is valamitől vagy valakiktől, s ha zárkóztak vagy kihívóak is – van bennük valamely makrancos szerethetőség-dac, melynek a Racionalitásokhoz, a Valóságokhoz, a „Megértéshez” nincs sok köze, a megbocsátáshoz még kevesebb – talán leginkább a „fogadj el ilyenek” üzenete lakozik körükben.

Ahogy a most megjelent Parti Nagy kötet, a *Félszép* válogatása szinte naplócédulák, publicisztikai gesztusok tónusában gazdálkodik legfőbb

elemével, az idővel, úgy Piros képein is egyik tönkösítő elem az idő furasága, eseti megfoghatatlansága, együtt a magánközérzet kapcsolatokba tekeredő sejtelmével, a fikciók jelképtárában tett kalandozásokkal, az elbeszélő tónusú történetekkel rímszerűen egyberakva. Valamiféle analógiával élve: ha a félszép-irodalom rangja is apró felületre tömöríti figuráinak, életviteli és hangulati regisztereinek sokaságát, úgy a szépművészetekben talán a fél-szép-mű is éppúgy valamiféle „palackpostaként” rejti az élmények és üzenetek alakzatait. A képek dinamikáiban inkább *áramlasköltészeti* lenyomat honol, a történetek rendjében az *esetleges* esemény uralja talán mindahány művet, s a képi fikció kibomló terepasztalán mindmegannyi hangulat belebesimul a létezhető aprócska teljességek *hullámzásába*.

De valahogy ezekben a kékelésekben, kitarulkozásokban, bohócolásokban a katlanmeleg füstjébe takarózva majdhogynem feleselnek a békében feloldódva, lényük és pompájuk, kedvük és kilátásaik szerint derengő háttéralakok is, valamiféle körtóddal a hajnali ködök felé. A lekerekedő sarkok, a színvonalon esetlegessé tett párálló háttértek, a szinte ködlő idegenségben is együttes közösségbe kötöző figurativitás mintegy *élet-dekorációs* alaphatású egyes képein is, jószerivel a szembesülés és szembeállítás lehetett alaptónusuk, aktorai arccal ellenünk állnak vagy szeretetteli közönnyel egymásnak kontrasztjaiként lebegnek – mint mindmegannyi függesztétkai gesztusok.

Piros talán ha kérdeznék, sem erősítene meg vidám okkerjeinek, rétegzett föld-színeinek és fölhangoló világkép-állapotainak aktuális okairól. Kegyek ezek, s kegyeltek a főszereplői, valahol talán szenteltséggel telített, kiszolgáltatott marginalitásban is fájdalmasrealista figurák, kiknek talán még életútja, sorshelyzete, kiszorultsággal elegyes jellemrajza sincsen, mégis szemet és szellemet kelletően szabadok, mosolyra fakasztóan meg- vagy „el” szállottak. Mindig is bolonduskák voltak, habókosak és ősziesen kedvesek, üveghegyen túliak valamiképp, a körülmények mindenkori falain akár muris dőlésszögben is fölhatolók, sosemvolt világok felé is tovalengedezők. Maguknak valók, netán magukért is élők – mindenesetre olyan ködlők és kapaszkodók, érintők és ölelkezők, akik szeretnének még sokakhoz tartozni, néha szeretve lenni vagy áldozatot vállalni a hovátartozás oltárán... Ölelni, vagy ölelődni inkább. S hogy épp Dorotheák vagy Nasty Womanek, busongók vagy vízmosta sápadtak, cirkusziasan kellemkedők vagy tompaszürkén sóvárák... – ez

sok minden aktualitástól függ. Mégannyira a létmódjuk, környezetük, köztes lebegésük éterisége.¹ Nemlétező létformák, úttalan sorsok, kietlen atmoszférák – s velük kontrasztba állítva a *csakazértis boldogság*, a kísérlet minden bánat ellen, a megtalálható célrendszer és siker, a *társasság* mindenkori életvidámódása, a párkeresés gyámoltalansága, vagy épp a keserű képtelenségek bonyolult rétegzettség. *Ők Ellinidha képhősei, történései és eseményei*. Maguktól azok, s nem a sors-dobálta helyzetek okán, hanem eredendő függéseik, függeszkedéseik, kölcsönösségeik révén. Ez azonban nem elsősorban a pontosan körvonalazott szituációkban mutatkozik Nála, hanem kifejezésekben, gesztusokban, arcokban, leképeződött helyzetekben, érzelmi történetekben.²

Ellinidha „témái” ezért az alakok, arculatok és sors-hordozó viszonylatok, melyek a maguk esendőségében, rejtett történéseiben és érzület-lélektani állapot-ábráiban képződnek meg. Figuratív fantáziája nyomán és az alakok egyediségében is megismételhetetlenül esendő jelenvalósága révén valamiképpen a Teljes és Emberi komplexitásokként szólalnak meg. Ahogyan egy korábbi kiállításának előzetese ezt meg is fogalmazza, ekképpen: „festményein láthatóvá válik az az ’emberkép’, aminek lényege, hogy MINDEN EGYES EMBER egyszeri, megismételhetetlen, pótolhatatlan és csodálatos, a Teremtett Méltóság megvalósulása”. E teljesség lebegései, összhatásai, színvilágokban kiélt jelentősége az, ami megszólal, sőt megszólít, megérint, s mintegy „kihív” a rejtekező, olykor leskelődő pozícióinkból. Nők, élménylányok, Hölgyek, Dámák, Asszonyok, talán mesei vagy költői figurativitású Lányok lengedeznek, lakoznak, éledeznek, beteljesülnek és aszociációkba költöznek itt, a szerény környezetből még erőteljesebben kitüremkedve. Alakoskodásuk, sorhelyzeteik és lelki mélységességük talán az amsterdami ősz idézi, figurativitásuk meg alighanem a kelet-európai vágypolgárságot, valamiféle polgáris-hétköznapias létté-levés esélyeit és reménytelenégeit.

Költői világokban, jelenkori fény-lények életvilág-kalandjában olykor a kor- és arctalan báj, máskor a felelősség-függés nyomasztó mivolta sarja-

1 Video, Táborhegyi Népház, 2014. <https://www.youtube.com/watch?v=bid1OF1UM0k>

2 <http://www.ellinidha.nl/> A sok száz kép közül lehetséges válogatásban főszerep jutott Balázs Jánosnak, Orosz Évának, Paksi Borbálának, Személyácz Jánosnak, Szinell Csabának, és a Prófeta Galériának, továbbá a kurátor Sipos Lillának.

dzik, s hódoltat vagy kényszerít, késztet vagy invitál belső párbeszédre, tabu-tilalmak oldására, az örök esetlegességek elfogadására. Talán alaptónusa az esetiség, a tanúság, a kapcsolathálókba bonyolódás, a társas magány véletlensége, a mosott kalapszínek eluralkodása, a mindenkori függetlenségtől függés kínos csele.

De ettől életteli, őszinte és szubjektív is a portrék válogatása, melyek egyúttal Ellinidha portréját is adják, ahogy adhatják. Ami hiányérzet még talán maradna, az már sok esetben inkább a sajátunk, s nem a képeké... Ám egyetlen szavamat se higgyék, inkább győződjenek meg saját szemükkel. S hogy ez se halasztódjon, engedjék meg, hogy a kiállítást ez ajánló szavakkal mintegy „megnyissam”...